

Odpověď ČT na Bělohorské mýty 1620

Korespondence Jana Bistranina s Českou televizí (ČT) o manipulaci s českou historií

Nějakým způsobem se na internet dostal [můj dopis](#), zaslaný 17.11.2010 České televizi, kterým jsem sdělil svůj názor na první díly seriálu „Bílá hora 1620-2020“. Dopis nezůstal bez odpovědi a pokračování je možno si přečíst níže.

Laskavý čtenář jistě zná hodně starý výrok apoštola Pavla, že „naše poznání je jen částečné, ... a až přijde plnost, tehdy to, co je částečné bude překonáno“ (1Kor 13,9-10). Myslím, že o historii to platí více, než kdekoli jinde. Lze se jen trpce pousmát, uvádí-li Český rozhlas ve svém programu pořad „Jak to bylo doopravdy“ nebo tvrdí-li Česká televize, že teprve ona v současné době poučí diváky „jak to všechno doopravdy bylo“ kolem Bílé hory.

Jak to bylo doopravdy, opravdu ví jen Hospodin sám. A On sám rozsoudí, co bylo v celé historii dobré a co zlé. To, co k tomu říkáme my, je vždycky jen obraz všelijak pokroucený naším přáním, aby lidé přijali náš pohled na věc. To platí i o historiografii „nejvědeckější“. Je však třeba také říci, že většina lidí (mají-li o to zájem) si dokáže po posouzení základních historických pramenů udělat svůj obraz toho, jaká byla např. obecná úroveň společnosti českých zemí na konci 16. století a na konci 18. století nebo jaké byly zásady Masarykovy První republiky a zásady tzv. Druhé republiky podle ideologie „integrálních katolíků“ na přelomu let 1938/39.

Je možné společně konstatovat, že věc vidíme každý jinak a máme pro to své dobré důvody. Ale tvrdí-li jedna strana, že jediný správný pohled na věc, je právě jen ten její, lze se asi těžko domlouvat.

A právě to bylo příznačné v dění kolem mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze i kolem připomínky Bílé hory. Smutné je, že z nemalé části i veřejnoprávní média a osoby, zhusta se ohánějící křesťanstvím, neváhaly lidi s jiným názorem označovat za historické nedouky, neschopné pochopit „jak to bylo doopravdy“, když jim to přece oni jasně vysvětlili, či ještě lépe za přiblížky neschopné zbavit se indoktrinace komunistickou výchovou nebo rovnou za bolševiky. Ačkoli právě taková argumentace silně zavání bolševickým přístupem. Tolik úvodem a zde ona zmíněná korespondence:

P. Koniáš se náhle vymrštil drže v pravici za desku starou knihu.

Dopis Jana Bistranina České televizi

Dobrý den,

zhlédl jsem na ČT 2 čtyři díly dokumentárního pořadu „Bílá hora 1620-2020“, a dovoluji si k nim zaslat několik poznámek. Především bych rád ocenil vystoupení mimopražských historiků, kteří, pokud to mohu posoudit, (zatím) zcela věcně a korektně k tématu přistupují.

Zcela jinak se mi jeví vystoupení prof. Jaroslava Čechury, prof. Jiřího Mikulce a doc. Marie Koldinské. V jejich případě jde o postoje evidentně stranické, což by mohlo být i přijatelné, kdyby z jejich vystoupení bylo jasné, že jde o jejich názory, ale že je možné a odůvodněné mít i pohled zcela jiný. Jejich vystoupení však vyznívá, jako jediný správný pohled odborníků, o němž se nediskutuje.

Prof. Jaroslav Čechura v barvitém popisu „barbarského kalvínského zpusťování“ chrámu sv. Víta zcela nekriticky opakuje barokní katolická tvrzení, pro něž neexistuje žádný věrohodný historický podklad. Sám naznačuje to, co je nepochybné, že totiž u toho nikdo z katolíků nebyl ani přímo ani v několika nejbližších dnech, nikdo neviděl protestantské šlechtice se sekyrkami, sekáči a pilami, nikdo neviděl ošatky ostatků ani Sculteta pálit je, o ožralých protestantských duchovních pustošících kostel ani nemluvě. Když už pan Čechura považoval za zábavné, tyto pozdní katolické fabulace uvádět, bylo by bývalo solidní uvést, že existují i historické prameny, které věc podávají jinak. Pavel Skála ze Zhoře byl místně i časově této události blíže než kdokoli z tvůrců výše uvedeného podání. A ze zaujatosti jej lze podezírat úplně stejně jako je. A jednoduše napsal, že obrazy a sochy byly sňaty, „dražší a onačejší“ byly dobře schovány v komoře nad kostelem, jiné uloženy jinde (kostel sv. Vojtěcha) a něco si vyžádali Vilém z Lobkovic a Prokop Dvořecký, a to bylo dáno do jiných kostelů. A zejména napsal: „Po vítězství císařském, když se kapitola pražská jak kostela, tak jiných věcí svých ujala, všechno se tam pospolu našlo“. I kanovníci potvrzují písemně 14.1.1620, že si některé obrazy a ostatky odvezli.

Kdyby Jaroslav Čechura více držel na uzdě svou zaujatou obrazotvornost, třeba by pak dál netvrdil ani takovou zhovadilost, že Fridrich Falcký zapomněl v Praze „řád zl. rouna, který získal od svého tchána, anglického krále“!!

Podobně i Jiří Mikulec podává jako nezvratný historický fakt vyprávění o protestanty zhanobeném obrázku Klanění tří králů, ačkoli pro to není žádný věrohodný historický doklad, stejně jako pro celý příběh Dominika a Jesu Maria. Je zcela zřejmé, že se jedná eufemisticky řečeno o „barokní legendu“, stejnou jako desítky dalších, o údajně zhanobených obrazech a sochách, které plakaly, krvácely, hrozivě se tvářily, trestaly nepřátele nemocemi a smrtí či je postihovaly mlhou a tmou, atd. atd. Ani osobně psychologizující výklad Oliviera Chaline na této věci nic nemění. Pana prof. Mikulce aspoň šlechtí věta, v níž říká, že „snad trošku vyvstává možnost“, že by tomu s tím Dominikem tak mohlo být. „Snad trošku“ je pro kritickou historickou práci přece jen trochu málo.

Potřebovala-li paní Koldinská opakovat Pekařův výrok, že na Bílé hoře zvítězila pokročilejší románsko-katolická kultura nad německo-protestantskou, pak je třeba konstatovat, že nazýváme-li hnutí vzešlá z reformace „protestantskými“, pak nebyla německá, ale také švýcarská, francouzská, skotská, anglická atd. A taky zcela česká, vzešlá z české reformace. A pokud jde o kulturní vyspělost – ať si paní Koldinská projde

filosofické a přírodovědecké spisy vzniklé v 17. a 18. století v protestanských zemích Anglii, Skotsku, Nizozemí i v Německu a srovná to s tím co se vydávalo v českých zemích. A také ať si vzpomene, co psali třeba angličtí cestovatelé o ubohé zaostalosti pověřivých lidí v Čechách a na Moravě. Takže opravdu pokročilejší kultura zvítězila?!

S pozdravem

Mgr. Jan Bistranin

Odpověď ČT Janu Bistraninovi

Vážený pane Bistranine,

děkujeme za ohlas i zpětnou vazbu.

Níže přikládáme vyjádření kolegů z redakce pořadu.

„Především je třeba uznat, že z úst profesora Čechury zaznělo přerěknutí a ze strany tvůrců pořadu Bílá hora 1620-2020 pak následné opomenutí špatného označení řádu, který Fridrich Falcký zanechal při útěku v Praze. Byla to chyba a je třeba se za ní omluvit. Pokud jde o další výhrady – pan Bistranin evidentně reaguje na několik různých pořadů s tematikou Bílé hopy, které se v uplynulém období objevily na různých programech České televize. K tomu lze obecně podotknout, že tvůrci těchto pořadů se obraceli na přední české i zahraniční odborníky. Kritériem jejich výběru byla vždy jejich erudice, nikoliv jim připisovaná „stranickost“. Podnětné televizní pořady se na obrazovkách objevily už před dvěma lety při výročí defenestrace 1618. Je zjevné, že dnešní interpretace předbělohorské a pobělohorské doby už nemohou vystačit s ideologickými, konfesními a posléze i politickými floskulemi, které vznikaly od 19. století a důkladně posíleny komunistickým režimem trvají dodnes. Například tzv. kalvínské vyčištění svatovítské katedrály, které mimo jiné uvádí pan Bistranin, zmizelo z české historie i školního dějepisu na dlouhá desetiletí téměř úplně. Dnešní badatelé užívají pro tuto událost nejen termín vyčištění či obrazoborectví, ale také vyplenění, zpusťování atd. A to nejen ti, kteří se objevili v televizních dokumentech. Například habilitační práce historka umění Michala Šroňka, která podává jistě ne jednostranný, ale jednoznačný popis této události na základě dobových svědectví.

https://is.muni.cz/do/rect/habilitace/1421/sronek/habilitace/M.Sronek_Nabozensky_obraz.txt

Televizní pořady, které jsou uváděné Českou televizí k výročí Bílé hory a událostí s ní spojených jistě nemohou poskytnout vyčerpávající pohled na tuto historickou etapu. Vystupují v nich však odborníci, kteří zmíněné problematice zasvětili svůj profesní život a jsou uznávanými odborníky a často pedagogy. Jejich konfesní příslušnost tvůrci pořadů nezkušují, mnozí z nich se pravděpodobně ani k žádnému náboženství nehlásí. Respondenti i tvůrci pořadů se snaží poskytnout obraz historických událostí bez ideologických, církevních i politických zásahů a interpretací. V obecné rovině lze také podotknout například to, že kalvínský radikalismus, který do Českého království dorazil s Fridrichem Falckým nebyl nic neobvyklého i v dalších místech Evropy, které se dostaly pod jeho vliv, důsledná rekatolizace v desetiletích po Bílé hoře probíhala podle tehdy přijatého principu „koho království, toho víra“ a především České království upadlo do katastrofálního stavu zejména v důsledku útrap způsobených třicetiletou válkou a tedy tažením katolických a několika vln protestantských švédských vojsk, z nich poslední se uskutečnila až po uzavření vestfálského míru.“

Zcela určitě se tématu bude Česká televize věnovat i v budoucnu.

S pozdravem

Ladislav Richtrmoci

Divácké centrum

Česká televize

Kavčí hory

140 70 Praha 4

T: +420 2 6113 6113

info@ceskatelevize.cz

Reakce Jana Bistranina na odpověď ČT

Vážený pane Richtrmoci,

dovolte mi, abych ještě jednou reagoval na seriál Bílá hora 1620-2020 a také na Vaši reakci na moje minulé psaní. Těší mě, že jak soudím, k prefabrikované odpovědi zasílané Českou televizí všem kritickým divákům tohoto seriálu, bylo připojeno i několik vět k mým výhradám.

Měl bych asi poděkovat za to, že mě Česká televize chce vzdělat odkazem na habilitační práci pana docenta Michala Šroňka. Jeho habilitační práci „Náboženský obraz v teorii a praxi radikální reformace v předbělohorských Čechách“ však znám, stejně jako edici rukopisu Vincence Kramáře „Zpustošení Chrámu svatého Víta v roce 1619“, kterou pan docent Šroněk vydal a znám také řadu jiných jeho prací. Pana docenta Michala Šroňka a

jeho práce si velmi vážím. A právě proto mám dojem, že by bylo lépe, kdyby místo mého poučování, dala Česká televize panu docentu Šroňkovi nebo paní doktorce Kateřině Horníčkové prostor v pořadech k Bílé hoře místo neustálé prezentace prof. Jana Royta či doc. Marie Koldinské. Protože pana doc. Šroňka uvádíte ve své odpovědi, soudím, že i Vy uznáváte, že mu k tomu potřebná erudice nechybí.

Vaše tvrzení, že tzv. kalvínské vyčištění svatovítské katedrály zmizelo z české historie i školního dějepisu na dlouhá desetiletí není pravda. Téměř všechna historická pojednání k danému tématu ho zmiňují. Stačí nahlédnout například do Polišenského knihy „Třicetiletá válka a český národ“ z roku 1960, Janáčkových „Dějin Prahy“ z roku 1964, „Přehledu dějin Československa“ z roku 1982 či Petráňovy „Staroměstské exekuce“ z roku 1972 a 1985. Jak o tom vyučovaly školy samozřejmě nevím, mohu jen říci, že když jsem chodil do školy já, tak nám tuto epizodu vyučující nezatajil, naopak nám doporučil, abychom se při návštěvě chrámu sv. Víta podívali na dřevorezbu, kde je tato akce zpodobněna. Myslím, že i na jiných školách tomu mohlo být podobně.

Stejně problematické je Vaše tvrzení, že „důsledná rekatolizace v desetiletích po Bílé hoře probíhala podle tehdy přijatého principu „koho království, toho víra“. Tento princip v českých zemích nikdy neplatil, naopak od roku 1485 vývoj úspěšně směřoval k zásadě, že víra je dar Boží a „každý ať si věří, jak chce“ – dokonce i poddaní.

Vaše tvrzení, že „dnešní interpretace předbělohorské a pobělohorské doby už nemohou vystačit s ideologickými, konfesními a posléze i politickými floskulami“, a že Česká televize poskytuje „obraz historických událostí bez ideologických, církevních i politických zásahů a interpretací“ by snad bylo lze brát vážně, kdyby nebylo zřetelné, že vůbec nejde o nějaké nové přístupy a pohledy, ale že jde pouze o opakování ideologického pohledu, který vytvořili totalitní „integrální katolíci“ za tzv. Druhé republiky proti demokratickým zásadám republiky Masarykovy.

Naneštěstí toto není jediná oblast historie, v níž je současná společnost Českou televizí manipulována do mentality Druhé republiky. Takže neočekávám, že by se někdy diváci České televize dověděli od profesora Jana Royta něco o masivním ničení uměleckých děl, plenění hrobů a vyhazování kostí významných osobností katolíky po roce 1624 ani o tom, zda z hlediska počtu dodnes zachovaných uměleckých památek byli v této disciplíně většími úderníky vychvalování barokní katolíci či proklínání husité. Stejně neočekávám, že by se od docentky Koldinské dověděli, že nejlepší barokní umělci Rembrandt van Rijn, Johann Sebastian Bach a jeho synové, Georg Friedrich Händel, Georg Philipp Telemann, John Milton, Christopher Wren a mnozí další byli protestanty, a tedy že i to „baroko co není špatný pro oko“ by v případě vítězství protestantů na Bílé hoře mohlo být v českých zemích lepší než to, které tu vzniklo.

S pozdravem

Jan Bistranin

Hodnocení:

□□□□